

MTÜ Saaremaa Puuetega Inimeste Koda

Saarekoda-eri

Ajaleht „Saarekoda“ ilmub iga kuu 5. kuupäeval
Detsember 2010

Nr. 24

PÜHENDATUD RAHVUSVAHELISELE PUUETEGA INIMESTE PÄEVALE JA AASTA VABATAHTLIKE AUTASUSTAMISE ÜRITUSELE

Rahvusvahelisele puuetega inimeste päevale pühendatud konverents

3. detsembril, rahvusvahelisel puuetega inimeste päeval, korraldas Eesti Puuetega Inimeste Koda Tallink Spa & Conference Hotel Konverentsikeskuses konverentsi teemal PUUDEGA INIMENE TÄNA JA TULEVIKUS.

Konverentsi avas päeva moderaator **Toomas Sepp**, Eesti Puuetega Inimeste Fondi esimees, Tallinna linnasekretär. Sissejuhatavate sõnavõttudega esinesid Eesti Puuetega Inimeste Koja juhatuse esimees **Monika Haukanõmm**, Eesti Vabariigi sotsiaalminister **Hanno Pevkur** ja soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik **Mari-Liis Sepper**.

Konverents jätkus ettekannetega, mille ühiseks nimetajaks „Puudega inimeste sotsiaalne tõrjutus - müüt või tegelikkus?“.

Väga sisutiheda ettekandega esines **Sven Kõllamets** MTÜ-st Händikäpp, juhtides tähelepanu inimeste teadmatusest tingitud läbimõtlematustele meie ühiskonnas. Väga tähtis mõtteaine meile kõigile:

Igaühele (ka liikumispuudega, sh ratastoolis inimesele – *autori märkus*) on turvatundeks vaja teadmist:

- Saad uksest välja siis kui tahad (kohtamata takistust, nt treppe);
- Lähed KOV ametniku juurde ja pääsed sisse;
- Sind ei oota lukus WC, lukus tagauks, 30°-ne käsipuudeta kaldtee (kaldteega seoses üks tähelepanek Kuressaare linnast – Kessu kohviku terrassile saab küll mööda korralikku kaldteed, kuid kaldteele pääsemiseks tuleb mingi trikiga mööduda selle ette ehitatud trepist – *autori märkus*);

- Turvamehele ei pea teatama, et sul on pissihäda (Kogemus Tallinna bussijaamast, kus inva-WC-sse minemiseks tuleb turvamees kutsuda, kelle käes on võti. WC uktsel olev silt teatab, et asutus on ette nähtud *LIIKUMISPUUDEGA* inimestele. Aga kuidas saab tugeva *NÄGEMISPUUDEGA* inimene, kes vajab saatjat – näiteks abikaasa – kasutada üldkasutatavat WC-d? – *autori märkus*);
- Poe turvamees ei aja pimedat juhtkoera välja;
- Teenindaja ei tea sinust paremini, kas saad toidu ise lauale viia või mitte;
- Teenindaja räägib sinuga mitterunnutaval toonil ega pöördu sinuga rääkimise asemel sinu kõrval seisva inimese poole;
- Ühistranspordist välja saamiseks ei pea kaasreisijate hulgas olema vähemalt 3 musklis noormeest;
- Kõnniteele saamiseks pole vaja oodata tugevat juhuslikku möödijat, kuigi on kiire;
- Tööandja valib su sinu kvalifikatsiooni, mitte juurdepääsu võimaluste järgi töökohale.

Vaesuse teemal Eestis rääkis **Anu Toodu**, kes esindas Vaesuse Vastu Võitlemise Euroopa Võrgustikku (EAPN - *The European Anti-Poverty Network*) Eestis. EAPN-i moto on: "Iga inimene on väärtuslik, iga elu on hinnaline, koos tegutsedes loome parema homse meile kõigile!" EAPN-i tegemistega on võimalik tutvuda internetiaadressil www.eapn.ee, Anu Toodu kutsus üles kõiki MTÜ-sid EAPN-iga koostööd tegema.

Ettekandest jäi hinge kriipima hirmutav mõte – vaesus kandub vanematelt lastele... Kas see tähendab kinnistunud mõtteviisi, vaesust kui paratamatust, raskustele allaandmist?

Aasta 2010 on kuulutatud Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aastaks. Sel puhul korraldas EPI Koda uuringu teemal „Kriisi mõju vaesuse süvenemisele puuetega inimeste hulgas Eesti maakondades“. Uuringu tulemusi tutvustas **Getter Tiirik**. Selgus, et suurel osal küsitletuist on toimetulek igapäevaeluga oluliselt halvenenud. Isiklikult arvan, et ega keegi ilmselt asjata omavalitsuselt abi paluks, kui oleks töö ja piisav sissetulek maksude maksmiseks ning kõige eluks vajaliku eest tasumiseks. Suurepärane, et Eesti Vabariik ei ole kriisiajal kärpinud pensione ja toetusi, samas on hinnad ju tuntavalt tõusnud, selge siis, et on raskem toime tulla. Ka selgus küsitletute vastustest, et omavalitsused võiksid pakkuda rohkem erinevaid teenuseid.

Äärmiselt huvitavalt ja kaasakiskuvalt esines **Agu Uudelepp** (Meta Advisory Group) ettekandega „Puudega inimeste sotsiaalne tõrjutus: kuvand ühiskonnas“. TTÜ õppejõud esitas iroonilise pildi sellest, kuidas meedia puudega inimest pahatihti tavatseb kujutada. Samas soovitas ta, et puudega inimesed ise endast rohkem üldsusele teada annaksid, vältides nii väärarvamusi. Ka rääkis A. Uudelepp, et alles hiljaaegu koges ta jalavigastuse tõttu omal nahal, kui raske on karkudega inimesel

näiteks tugevate vedrudega varustatud isesulguvatest uuest sisse-välja pääseda.

Konverentsi teine osa oli nn paneeldiskussioon poliitikutega. Panelistideks olid: **Hanno Pevkur** ([Eesti Reformierakond](#)), **Jüri Ratas** ([Eesti Keskerakond](#)), **Urmas Reinsalu** ([IRL](#)), **Eiki Nestor** ([Sotsiaaldemokraatlik Erakond](#)), **Maret Merisaar** ([Erakond Eestimaa Rohelised](#)) ja **Mai Treial** ([Eestimaa Rahvaliid](#)). Esmalt tutvustasid erakondade esindajad oma seisukohti ja tulevikuvisioone, kuidas puuetega inimeste elu Eestis paremaks muuta ja nende probleeme lahendada, seejärel vastasid nad ka konkreetsetele küsimustele. Väga tõsise mureteemana juhiti tähelepanu puuetega inimeste perede olukorrale. Seni on riik selle probleemi lahendamise vajalikkust liiga vähe mõistnud. Küsimuse peale, miks Eesti Vabariik pole seni ratifitseerinud ÜRO Puuetega inimeste õiguste konventsiooni (e.k. 2007) (konventsiooni saab lugeda internetiaadressil:

http://www.tallinnakoda.ee/site/data/yro_puuetega_inimeste_oiguste_konventsioon_ja_fakultatiivprotokoll.doc) lubasid kõigi erakondade esindajad, et ratifitseerimine võetakse kiiremas korras töösse, rõhutades ühtlasi vajadust rakendada konventsioonis sisalduv meie igapäevaellu.

Konverentsi lõpus autasustas EPI Koda tänukirjade ja mälestusmeenetega tublisid ja puuetega inimeste heaolu parandamisele pühendunud inimesi ning koostööpartnereid.

Tänukirja ja meenega tunnustati teiste hulgas ka aastaid Saaremaa Puuetega Inimeste Kojas töötanud ning alati jõu ja nõuga abiks olnud **Tiiu Randmat**. Tiiu Randma on oma tegevusega aidanud kaasa puuetega inimeste elu-olu edendamisele Saare maakonnas. Tema teenete loetelusse kuuluvad sisukad nõustamistegevused tööandjatele, kes on palganud puudega töötaja, samuti mitmeid aastaid vabatahtlikku tööd erinevate puuetega inimeste ühinguis Saaremaal. Tiiu Randma abiga sai tuule tiibadesse Randvere Tööõppekeskus, kus osutatakse erinevaid hoolekande ja töötukassa teenuseid. Tiiu tööd on märgatud väljaspool Saare maakonda ja teda võib tuua positiivseks eeskujuks kogu Eestis.

Konverentsist saab täpsemalt lugeda ja konverentsi kajastustega tutvuda internetiaadressil:

<http://www.epikoda.ee/index.php?op=2&path=Organisatsioon%2FTegevuskava%2F2010.a.%2F03.dets.+konverents>

Doris Peucker

Lgp. Eesti Puuetega Inimeste Koja juhatuse esimees pr. Monika Haukanõmm Lgp. Kõik kohalviibijad

Täna teid kõiki mulle osaks saanud tunnustuse eest, kuigi leian, et sellist tunnustust Saare maakonnas vääriskid väga ja väga paljud inimesed, kes erineval viisil on seisnud head puuetega inimeste parema toimetuleku nimel. Teeme seda kõike lihtsalt seepärast, et näeme selle vajalikkust. Eesmärgiks on olnud ja on jätkuvalt anda puuetega inimestele võrdsed võimalused ja nõ. „ravida“ hoopis ilma puudeta inimesi, et nad saaksid lahti oma ebatervetest hirmudest seoses puudega inimestega. Tunnustamist vaevalt keegi meist eesmärgiks seab.

Ja parimad ideed ja teostused sünnivad ikkagi heas, tegusas ja samale eesmärgile orienteeritud meeskonnas.

Soovin Teile kõigile head rahvusvahelist puuetega inimeste päeva, kaunist saabuvat jõuluaega ja et meil kõigil oleks jätkuvalt aega märgata ja soovi aidata enda kõrval teisi.

Tänades,
Tiiu Randma

Aasta vabatahtliku tiitli pälvis kolm saarlast (intervjuu Taavi Rauniste ja Tom Rüütliga)

Kuressaarest pärit noormehed Tom Rüütel (22) ja Taavi Rauniste (23) algatasid ja viisid oma nõu ja jõuga Facebookis läbi kampaania „Toetame Saaremaa vaimupuudega lapsi“. Elo Naaberi (45) eestvedamisel on antud uus elu nii Saare maakonna invaühingu vanale majale kui ka ühingule endale.

Sel aastal tunnustati eelkõige neid vabatahtlikke, kes on mentori, juhendaja või algataja rollis ning andnud sellega panuse vabatahtliku tegevuse arendamisse Eestis, teatas vabatahtliku tegevuse arenduskeskus.

Tunnustatuid on kokku 15, kelle seas on inimesi üle kogu Eesti. „Võiksime mõelda vähem tehingutele, kui räägime sellest, mida inimesed

teevad, mida keegi selle eest sai. Elu ei ole tehing!” ütles tunnustamisürituse patroon president Toomas Hendrik Ilves. Aasta vabatahtlikud valis enam kui 40 esitatud kandidaadi hulgast üheksaliikmeline komisjon, mis koosnes vabaühenduste ja avaliku sektori esindajatest.

Tom ja Taavi aitavad nõrgematel elust rõõmu tunda

Tom Rüütel ja Taavi Rauniste on Kuressaarest pärit tudengid, kes korraldasid 2010. aasta suvel Facebookis heategevusliku kampaania "Toetame Saaremaa vaimupuudega lapsi". Nagu ütleb ka kampaania tunnuslause "Aita elust rõõmu tunda", hoolitsesid noormehed selle eest, et Saaremaa vaimupuudega lastel ei jääks toimumata iga-aastane suvelaager, mis muidu ehk üksluisena tunduvasse ellu pisut sära tooks.

Internetiettevõtja ja vabakutselise turundajana töötav **Taavi Rauniste** (23) arvab, et aega ei tohi raisata tühiste asjade peale. Noormees õpib Tartu ülikooli Pärnu kolledžis avatud ülikoolis neljandal kursusel ettevõtlust ja projektijuhtimist ning teeb vaid neid asju, mille vastu on tal kirk ning mis teda täiendaksid ja arendaksid. Kui asjad juhtuvad üle pea kasvama, istub ta rahulikult maha ja joob koos vanaemaga tassi kohvi. **Tom Rüütel** (22) leiab aga, et temal on miskipärast aega ka siis, kui tegelikult on väga kiire. Ta on Tartu ülikooli Pärnu kolledžis viimast aastat tudeng sotsiaaltöö korralduse erialal ja ka Saare maakonna invaühingu juhatuse liige. Tom peab ennast õnnelikuks inimeseks, kellele meeldib end proovile panna ja täiel rinnal elu nautida. Ta tegeleb asjadega, mis talle tõesti rõõmu valmistavad.

Koos otsustasid Tom ja Taavi tötata appi ka nõrgematele, kes ise ennast aidata ei saa, ning tegid seda vägagi edukalt. Järgnevas intervjuus selgitavad noormehed ise, kuidas kõik algas ning miks vabatahtlik tegevus neile niivõrd südamelähedane on.

Millest "Toetame Saaremaa vaimupuudega lapsi" kampaania alguse sai?

Tom: Mõte raha koguda tuli ühest artiklist, kus Saaremaa vaimupuuetega laste suvelaagri korraldajad palusid abi heade inimeste käest, kes aitaks jätkata laagri traditsiooni, mis on nende laste suve tippsündmus. Taavi: Kuna laagrit on korraldatud eelnevalt juba mitmeid aastaid, siis oleks tõesti kahju olnud, kui see oleks ära jäänud. Sellest tekkis meil kohe idee, et lööme aga kampa ja aitame. Kuna tegelen ametialaselt turundusega, siis tuli mõte viia kogu toetuskampaania internetti. Aga mitte luua niisama koduleht, vaid olla seal, kus kõik inimesed juba ees on – tegime sotsiaalvõrgustikus Facebook oma fännilehe "Toetame Saaremaa vaimupuudega lapsi". Kirjutasime tekstid, kujundasime pildid ja hakkasime

oma ettevõtmist teistele inimestele tutvustama. Kõike seda kahekesi ja oma vabast ajast.

Millistest põhimõtetest või eesmärkidest te oma tegevuses lähtute?

Taavi: Meie eesmärk oli teha heategevuskampaania võimalikult läbipaistvaks – hoida iga päev inimesi kursis sellega, mis toimub ja kuidas asjad edenevad. Postitasime oma toetajatele uudiseid, kirjutasime, kuidas meil läheb, millised ettevõtted on toetanud ja isegi lapsed saatsid oma tervitused meie kaudu edasi. Oli tore näha, et inimestele läheb asi peale, et nad teavad, kuhu nende annetatud raha läheb ja mida abivajajad selle eest saavad. Meile kirjutati väga palju kirju, kus öeldi, et tehke selliseid asju veel.

Tom: Inimestele meeldib, et nendega suheldakse! Me tahame, et nad tunneksid, et just nemad on vajalikud. Samas on inimgrupe, kes nende abi väga vajavad.

Kindlasti soovime teha teavituskampaaniat – millised on näiteks vaimupuuetega laste probleemid, ja mitte ainult nende, vaid ka nende vanemate omad. See paneb inimesi rohkem elu üle mõtlema ja rohkem väärtustama pisiasju oma elus.

Kui palju aega kampaaniaga tegelemisele kulub ja kuidas te omavahel ülesanded jaotate?

Taavi: Tuli väga suure üllatusena, kui kiiresti inimesed kohe meiega kaasa hakkasid mõtlema, nõu andsid, ja juba olid ka esimesed kroonid kogutud. Tänu sellisele stardile ja teiste inimeste kaasatulemisele oli meil motivatsioon põhjas. Ei möödunud päevagi, kui me Tomiga kokku ei saanud ja uusi võimalusi toetuskampaania reklaamimiseks välja ei mõelnud. Kampaania alguses on kindlasti rohkem tegemist, nagu iga projekti alguses. Tuleb maha istuda ja asju arutada. Kui silmast silma ei ole võimalik kokku saada, siis tuleb teha Skype'i koosolekuid, uurida erinevaid kontakte, suhelda inimestega. Ülesanded üritame jagada omavahel Tomiga võrdselt – kuna mõlemad teeme vabatahtliku tööd kooli ja töö kõrvalt.

Tom: See aeg on väärtustatud ning sellest ajast ei ole kunagi kahju, kui on näha, et inimestele läheb see, mida me teeme, korda. Nädalas tuleb ikka viis või kuus tundi ära.

Minu ülesanded on peamiselt välja mõelda, kuidas ja milleks raha koguda, kampaania levitamine peamiselt Facebookis ning läbirääkimised ettevõtetega.

Millised projektid teil praegu käsil on?

Tom: Praegu kogume raha Saaremaa vaimupuuetega lastele legode ja muude arendavate mänguasjade ostmiseks. Need üritame sokutada jõuluvana kingikotti. Igaühel meist on unistus jõuluvana näha, nii ka

nendel noortel. Ehk saame meie neid teiste inimeste abiga aidata. Minule südamelähedasem ongi kindlasti praegune kingituste kampaania, kuna jõulud on soe aeg ja inimesed on hinges soojemad kui kunagi varem. Oleks tore, kui suudaksime jõuluvana aidata ning iga lapse silmad võiksid särada lüüa!

Taavi: Kuna meil esimese kampaaniaga tekkis väga palju toetajaid ja tagasisidest nägime seda, et inimesed tahavad meeleldi head teha, siis otsustasimegi korraldada jätkukampaania vaimupuudega laste jaoks. Kaasame olemasolevaid inimesi ja nende kaudu üritame toetajaid veelgi juurde saada.

Miks üldse otsustasite vabatahtlikuks hakata ja vaid oma jõul suure projekti ellu viia? Mida vabatahtlik tegevus teile annab?

Tom: Kui on võimalus aidata teisi suhteliselt lihtsa vaevaga, siis ei tekigi küsimust selle mõttekuses. On hea, kui meist on abi, ja tulemus annab omakorda veelgi rohkem hoogu juurde. Tekib headuse igiliikur, kus õnnest tekivad uued head mõtted, mis omakorda tekitavad õnne ja rõõmu. Taavi: Kindlasti on see hea võimalus oma teadmisi rakendada. Kuna see on vabatahtlik tegevus, kus keegi meile palka ei maksa ega kulutusi ei kompenseeri, siis see paneb alati mõtlema – kust saaks asju soodsamalt, kuidas säästlikumalt läbi ajada, mis asju me saaksime ise teha, kes meid aidata ja juhendada võiks. Vabatahtlikuna tegutsemine paneb ka ennast rohkem tundma ühiskonnas vajaliku lülina.

Mis on teie arvates teie isiklik suurim saavutus?

Tom: Iga selline õhtu, kui pea patja puudutab ning mõtlen kordaläinud päevast, kus midagi tagantjärele muuta ei tahaks, on omamoodi saavutus. Usun, et väikestviisi saavutus on ka see, kuhu jõudnud olen. Taavi: Võitjad ei karda kaotada – kaotajad aga kardavad. Arvan, et ebaõnnestumine käib edu juurde – kui väldid ebaõnnestumisi, siis väldid ka elu. "Õiget" sündmust ootama jäädes võibki ootama jääda. Julge pealehakkamine ei ole pool võitu, vaid ongi võit. Olen rahul oma valikutega nii haridusteel kui ka ametialaselt. Olen jõudnud juba väga palju saavutada, mille üle on mul ainult hea meel. Kindlasti peab ära mainima, et suureks abiks on alati olnud ka mu lähemad – perekond, vanaema ja sõbrad.

Kuidas teie lähedased üldse suhtuvad vabatahtlikku tegevusse?

Taavi: Väga positiivselt. Sõpradele meeldib viis, kuidas me tegutseme. Ja tore on näha, et inimesed leiavad aja meiega kaasa mõelda ja meie ettevõtmist toetada.

Tom: Vabatahtlik tegevus ei saa kunagi halb olla, vabatahtlikkus sünnitab headust. Kui kõik läheb plaanipäraselt, siis ei saa sellesse suhtuda halvasti, ikka vaid toetavalt ja positiivselt.

Kas on õnnestunud ka neid oma ettevõtmistesse kaasata?

Taavi: Meil on hästi läinud – inimesed otsivad ise meie kontaktid üles ja võtavad meiega ühendust.

Tom: Usun, et inimesed, kes kas või seda projekti lihtsa klikiga jagavad, loevad ning selle üle mõtlevad, on juba kaasatud. Mis siis rääkida veel neist inimestest, kes tahavad ja leiavad vahendeid, et hea eesmärgi nimel annetada.

Millele soovite oma vabatahtliku tegevuse juures eelkõige tähelepanu tõmmata?

Tom: Neile, kellel ei ole antud võimalust tunda elust rõõmu. Nemad saavad seda teha teiste inimeste abiga. Lihtne on aidata, lihtne on tunda rõõmu lihtsatest asjadest!

Mida soovite-plaanite tulevikus veel korda saata?

Taavi: Kindlasti jätkata oma tegevust. Ja kindlasti veel suuremalt. Plaanis on ka luua eraldi mittetulundusühing ja miks mitte osaleda mõnes projektis.

Tom: Tulevikus üritame areneda edasi ja heatahtlikult ära kasutada neid inimesi, kelle usalduse oleme võitnud. Kui on inimesi, kelle heaks me saame midagi ära teha, siis anname endast parima.

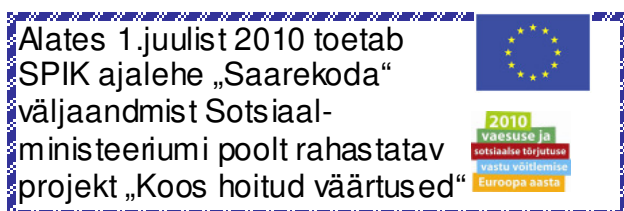
Millisel tasemel on Eesti vabatahtlikkuse kultuur?

Tom: Igal aastal muutub see järjest paremaks ning tahe olla vabatahtlik ja kohustustega hästi hakkama saada muutub järjest populaarsemaks. Hästi on see, et on palju võimalusi, palju organisatsioone, kus vabatahtlikuna osaleda. Samas on vabatahtlikkuse mõiste seadusandluses ähmane, ehk annab selle kallal tööd teha.

Taavi: Arvan, et ettevõtjad võiksid rohkem erinevatest vabatahtlikest projektidest osa võtta ja oma õla alla panna. Vähem tuleks mõelda oma kasu peale. Lisaks võiks vabatahtlikku tegevust propageerida juba algkoolist alates. Hästi on aga see, et Eestis on piisavalt häid inimesi ja eeskujusid.

Grete Kõrgesaar

Vabatahtliku Tegevuse Arenduskeskus

Toimetuse info:

Doris Peucker

☎ 51 355 31

✉ doris66@hotmail.ee